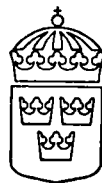

Regeringens proposition 1991/92:120

om reglering av priserna på fisk m. m.

Prop.
1991/92:120

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 19 mars 1992.

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Karl Erik Olsson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag om reglering av priserna på fisk m. m. under budgetåret 1992/93.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 mars 1992

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Johansson, Laurén, Hörnlund, Olsson, Svensson, af Ugglas, Dinkelspiel, Hellsvik, Wibble, Björck, Davidson, Könberg, Odell, Lundgren, P. Westerberg

Föredragande: statsrådet Olsson

Proposition om reglering av priserna på fisk m. m.

Mitt förslag: Prisregleringen på fisk under regleringsåret 1992/93 utformas enligt fiskeriverkets förslag. Det innebär en fortsatt anpassning och neddragning av det generella statliga ekonomiska stödet till fisket i enlighet med vad som har kommits överens om i internationella förhandlingar om en liberaliserad handel med bl. a. fisk och fiskprodukter.

Skälen för mitt förslag: Regeringen uppdrog den 19 december 1991 åt fiskeriverket att avge förslag beträffande prisregleringen på fisk m. m. för budgetåret 1992/93. Förslaget skulle rymmas inom en total utgiftsram på 100 milj.kr. Kostnader för olika former av pristillägg skulle inom denna ram få uppgå till högst 50 milj.kr. Vidare skulle inom den totala utgiftsramen föreslås offensiva åtgärder inom fiskerinäringen i syfte att öka rationaliseringen och förbättra konkurrenskraften inför den ökade internationaliseringen. Prisregleringssystemets förenlighet med EG:s gemensamma fiskeripolitik och relevanta artiklar i Romfördraget skulle utredas. Fiskeriverket skulle vid fullgörandet av uppdraget samråda med kommerskollegium, Svensk fisk, ekonomisk förening, Sveriges fiskares riksförbund och Fiskbranschens riksförbund. Fiskeriverket har i skrivelse den 13 februari 1992 redovisat sitt förslag med anledning av uppdraget. Verkets skrivelse bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga*.

Länsstyrelsen i Blekinge län och länsstyrelsen i Kristianstads län har i skrivelser till regeringen den 3 februari 1992 resp. den 10 februari 1992 begärt åtgärder till stöd för fiskerinäringen.

I prop. 1991/92:100 (bil. 10 s. 50) har regeringen föreslagit riksdagen att för budgetåret 1992/93 anvisa ett förslagsanslag på 1 000 kr. till prisreglerande åtgärder på fiskets område.

En närmare redogörelse för hur prisregleringen på fisk är utformad finns i prop. 1984/85:143 (s. 19–21).

Enligt fiskeriverket var de totala kostnaderna regleringsåret 1990/91 för pristillägg för normprissatta fiskslag 54.3 milj.kr. jämfört med 43.6 milj.kr.

föregående regleringsår. Av det totala stödbeloppet för 1990/91 gick ca 92 % till sill/strömming. Behållningen hos regleringsföreningen Svensk fisk var 43,9 milj.kr. den 1 juli 1991, en minskning med 1,2 milj.kr. Behållningen i prisregleringskassan var 91,8 milj.kr., en ökning med 13 milj.kr.

Prisregleringsavgiften samt importavgifterna beräknas innevarande regleringsår tillföra prisregleringskassan ca 64 milj.kr. Ränteintäkterna på medlen hos Svensk fisk och i regleringskassan beräknas till 19,6 milj.kr. De sammanlagda tillgångarna för prisregleringen innevarande regleringsår uppgår till ca 220 milj.kr.

De sammanlagda kostnaderna för prisregleringen under innevarande regleringsår beräknas till 109,9 milj.kr. Enligt riksdagens beslut våren 1991 skulle prisregleringen för innevarande budgetår rymmas inom en utgiftsram på 111 milj.kr. Detta skulle innebära att behållningen i prisregleringskassan och hos Svensk fisk skulle komma att uppgå till sammanlagt ca 108 milj.kr. vid regleringsårets utgång.

För innevarande regleringsår har normkvantiteten för sill/strömming fastställts till 40 000 ton och normpriset för stor och liten sill/strömming till 3,55 kr./kg resp. 2,75 kr./kg. För regleringsåret 1992/93 föreslås, mot bakgrund av den av regeringen angivna kostnadsramen, att normkvantiteten för sill/strömming fastställs till 30 000 ton och att normpriset för stor sill/strömming fastställs till 3,00 kr./kg och för liten sill/strömming till oförändrat 2,75 kr./kg. Inom ramen för den totala normkvantiteten föreslås att fiskeriverket får bemyndigande att fastställa olika andelar stödberrättigade kvantiteter för olika kuststräckor.

Under innevarande regleringsår lämnas rörliga pristillägg med 75 % av skillnaden mellan normpris och jämförelsepris för sill/strömming och för torsk med 75 % av skillnaden mellan nedre prisgräns och jämförelsepris. För regleringsåret 1992/93 föreslås oförändrade regler för dessa fiskslag.

Överskottspriset får för samtliga lägstaprisatta fiskslag och kokräka uppgå till högst 75 % av lägstapris. För nästa regleringsår föreslås oförändrade nivåer och att fiskeriverket om så anses påkallat får meddela Svensk fisk ytterligare föreskrifter vad gäller överskottshanteringen.

Det lämnas ett särskilt stöd i form av regionalt pristillägg för sill/strömming till fiskare bosatta vid syd- och ostkusten. Detta motiveras med att fisket på dessa kuststräckor har en svagare utveckling än fisket för fiskare på västkusten. Stödet lämnas som fasta pristillägg inom ramen för gällande normkvantitet och för fisk som avsätts för human konsumtion. För regleringsåret 1992/93 föreslås att fiskare bosatta på Gotland får samma villkor som fiskare bosatta på norra ostkusten. I övrigt föreslås att stödet får lämnas med oförändrade belopp.

Vidare lämnas pristillägg för export av sill/strömming till vissa östeuropeiska länder med högst 80 öre/kg inom en ram på sammanlagt 8,5 milj.kr., varav högst 2,5 milj.kr. får avse sill från Kattegatt, Skagerrak och Nordsjön. Högst 500 000 kr. får avse sill från Nordsjön. För nästa regleringsår föreslås att pristillägget sänks till högst 30 öre/kg och att stödet får lämnas enbart för sill/strömming som har fångats i Östersjön, allt inom en ram på högst 6 milj.kr.

Pristillägg för foderfisk lämnas under innevarande budgetår med högst

50 öre/kg inom en ram på sammanlagt högst 6,5 milj.kr. Mot bakgrund av den fastställda totala kostnadsramen för prisregleringen för 1992/93 bedömer fiskeriverket att detta stöd är av mindre betydelse för fisket jämfört med andra stödformer varför det bör slopas.

Under innevarande regleringsår lämnas regionalt pristillägg för foderfisk på norra ostkusten och pristillägg för foderfisk som har fångats i insjöar. För nästa regleringsår föreslås att fiskare bosatta på Gotland får samma villkor som fiskare bosatta på norra ostkusten. Detta motiveras av de höga fraktkostnaderna för fisk från Gotland. I övrigt föreslås oförändrade villkor för regleringsåret 1992/93.

Särskilda fasta pristillägg lämnas under innevarande regleringsår för räka, garnmakrill, gädda, gös, sik, lake, abborre och siklöja. För regleringsåret 1992/93 föreslås att pristillägget upphör för garnmakrill mot bakgrund av den relativt gynnsamma prisutvecklingen. För övriga fiskslag som stöds under innevarande regleringsår med fasta pristillägg föreslås att samma belopp lämnas under nästa regleringsår.

Fiskeriverket skulle, som tidigare nämnts, inom den totala utgiftsramen för prisregleringen för 1992/93, föreslå offensiva åtgärder inom fiskerinäringen i syfte att öka rationaliseringen och förbättra konkurrenskraften inför den ökade internationaliseringen. Fiskeriverket föreslår följande. Under innevarande regleringsår betalas 6,8 milj.kr. från prisregleringskassan för att bestrida kostnader för utsättning av fisk. För nästa regleringsår föreslås att 9,2 milj.kr. avsätts för nämnda ändamål. Vidare föreslås att 4,3 milj.kr. disponeras för Svensk fisks informations- och upplysningsverksamhet, vilket är samma belopp som för innevarande regleringsår. Fiskeriverket föreslår också att oförändrat 5 milj.kr. avsätts som särskilt stöd till yrkesfisket på ostkusten under regleringsåret 1992/93.

Följande nya former av insatser föreslås av fiskeriverket. För regleringsåret 1992/93 bör avsättas 2 milj.kr. för ett projekt rörande produktutveckling av sill/strömming. Syftet med projektet är att stärka kompetensen inom bl. a. råvaru-, teknologi- och marknadsområdet genom samarbete mellan SIK-Institutet för livsmedelsforskning, fiskare och fiskberedare för att öka avsättningen av sill/strömming. Det föreslås vidare att 5 milj.kr. avsätts för bidrag till investeringar som syftar till att höja kvaliteten på fisken vid hanteringen från fångst till mottagare. Exempel på investeringar som åsyftas är ismaskiner och kyltankar för förvaring av fisk ombord på fiskefartyg. Med tanke på typen av investeringar föreslås att endast moderna häcktrålare skall kunna komma i fråga för stödet. För kompetenshöjande åtgärder inom fiskerinäringen i form av bl. a. utbildning i företags ekonomi föreslås 1,7 milj.kr.

Prisregleringens kostnader för regleringsåret 1992/93 beräknas till sammanlagt 100 milj.kr., varav 50 milj.kr. för olika former av pristillägg. Kostnaderna för trygghetsförsäkringen beräknas till ca 8 milj.kr. och kostnaderna för överskottshanteringen till 6,3 milj.kr. Härtill kommer 27,2 milj.kr. för de föreslagna offensiva åtgärderna inom fiskerinäringen. Kostnaderna för uppbörd och kontroll beräknas till 1,2 milj.kr. och kostnaderna för Svensk fisks administration till 7,3 milj.kr.

I fråga om prisregleringens finansiering föreslås att fiskeriverket bemyn-

digas att under regleringsåret 1992/93 från prisregleringskassan för fisk till Svensk fisk överföra nödvändiga medel för att täcka kostnaderna för rörliga, fasta och regionala pristillägg, pristillägg för export av sill/strömning till vissa östeuropeiska länder, överskottshantering samt Svensk fisk administration m. m. Vidare föreslås att fiskeriverket bemyndigas att inom den fastställda utgiftsramen genomföra mindre omdisponeringar av medel.

I prop. 1989/90:123 om fisket påpekades att EFTA-överenskommelsen om frihandel med fisk och fiskprodukter innebär att en anpassning måste ske av prisstödet inom prisregleringen på fisk och av övrigt statsstöd. Riksdagen uttalade i samband därmed bl. a. att den svenska avregleringen bör hålla jämna steg med motsvarande process i övriga EFTA-länder.

En överenskommelse har träffats mellan EFTA-länderna och EG om ett EES-avtal. Avtalet innebär för fiskets del bestämmelser bl. a. om minskning av gränsskyddet för fisk och fiskprodukter och avskaffande av konkurrensnedvridande statsstöd till fiskerisektorn. Avtalet avses träda i kraft den 1 januari 1993.

För egen del kan jag biträda fiskeriverkets förslag till prisreglering på fisk under regleringsåret 1992/93. Detta innebär att kostnaderna för prisregleringen för regleringsåret 1992/93 skall rymmas inom totalt 100 milj.kr. och att kostnaderna för olika former av pristillägg inom denna ram får uppgå till högst 50 milj.kr. Detta är en minskning med 10 % resp. 31 % i förhållande till de beräknade kostnaderna för innevarande regleringsår. Minskningen är enligt min bedömning i linje med de internationella överenskommelserna om att avskaffa generella konkurrensnedvridande statsstöd till fiskerinäringen. I konsekvens med dessa överenskommelser avvecklas de generella pristilläggen och prisregleringsavgiften på fisk i och med utgången av regleringsåret 1992/93. Jag återkommer i det följande till den framtida utvecklingen. De angivna ramarna bör inte få överskridas av fiskeriverket.

Jag föreslår att prisregleringen utformas på det sätt jag har redogjort för i det föregående och att de av fiskeriverket föreslagna normpriserna och prisgränserna samt den föreslagna normkvantiteten fastställs.

Procentsatserna för rörliga pristillägg och procentsatsen för överskottspris bör fastställas på det sätt som fiskeriverket har föreslagit. Svensk fisk bör få besluta om avsättningen av överskotten i samma utsträckning som för närvarande.

De regionala pristilläggen och de fasta pristilläggen bör fastställas på det sätt som har föreslagits. Förslaget om att sänka rambeloppet för stöd till export av sill/strömning till vissa östeuropeiska länder bör genomföras. Stödet bör i fortsättningen ges enbart till sill/strömning som har fångats i Östersjön. Förslaget om att slopa stödet till foderfisk bör genomföras med hänsyn till behovet av att begränsa kostnaderna för olika former av pristillägg.

Vad gäller förslagen till offensiva åtgärder inom fiskerinäringen vill jag framhålla följande. Den svenska fiskerinäringen står inför stora förändringar den närmaste framtiden till följd av internationella överenskommelser. EFTA-länderna har träffat en överenskommelse om frihandel med fisk

och fiskprodukter. Det mellan EFTA och EG träffade EES-avtalet berör bl. a. fisket. Jag har för avsikt att återkomma till regeringen i denna fråga i anslutning till att EES-avtalet skall underställas riksdagen. Vidare har Sverige ansökt om medlemskap i EG. Medlemskapsförhandlingar som rör bl. a. fisket väntas inledas under innevarande år. Mot denna bakgrund är det av största vikt att rationaliseringen av fiskeflottan fortsätter och att hanteringen av fångsterna i de efterföljande leden förbättras och effektiviseras i syfte att möta den ökade internationella konkurrensen. De medel som finns till förfogande inom ramen för prisregleringen på fisk bör därför i större utsträckning än hittills användas för åtgärder som främjar detta syfte.

Utsättning av fisk under regleringsåret 1992/93 bör genomföras inom de ekonomiska ramar som fiskeriverket har föreslagit. Verket bör vid fördelning av medel inhämta synpunkter från Sveriges fiskares riksförbund. Svensk fisks informations- och upplysningsverksamhet bör under nästa regleringsår bedrivas inom lika stor ekonomisk ram som gäller för innevarande regleringsår. Särskilt stöd till yrkesfisket på ostkusten bör under regleringsåret 1992/93 lämnas med samma belopp och enligt samma regler som gäller för innevarande regleringsår. För att stimulera avsättningen av sill/strömming bör 2 milj.kr. användas för produktutveckling under nästa regleringsår. Vidare bör 5 milj.kr. disponeras för bidrag till investeringar som syftar till att höja kvaliteten på fisk och 1,7 milj.kr. för kompetenshöjande åtgärder inom fiskerinäringen.

Fiskeriverket bör av regeringen kunna bemyndigas att betala ut 60 milj.kr. till Svensk fisk för kostnaderna för pristillägg, överskottshantering och Svensk fisks administration m. m. För dessa ändamål bör Svensk fisk få disponera även sina ränteutgifter och vid behov även hos föreningen behållna medel. Medel som har anslagits ur prisregleringskassan och som inte tas i anspråk under perioden bör tillföras Svensk fisk. Medel bör avsättas för att täcka kostnaderna för trygghetsförsäkringen för fisket med preliminärt 8 milj.kr. För utsättning av fisk, stöd till ostkusten, produktutveckling, investeringsbidrag och kompetensutveckling bör anvisas sammanlagt 22,9 milj.kr.

Kostnader för uppbörd och kontroll, 1,2 milj.kr., bör täckas med medel ur prisregleringskassan. Medel ur prisregleringskassan för fisk bör även under nästa regleringsår få användas för andra ändamål om regeringen anser det påkallat.

Fiskeriverket har redovisat vissa förslag rörande det nuvarande prisregleringssystemets förenlighet med EG:s gemensamma fiskeripolitik och relevanta artiklar i Romfördraget. Förslagen kommer att behandlas i det fortsatta arbetet inför de kommande förhandlingarna om ett svenskt medlemskap i EG. För att skapa bättre förutsättningar för fiskerinäringen att anpassa sig till kommande förändringar bör dock vissa riktlinjer för framtiden anges redan nu. Som jag har angett i det föregående avvecklas prisregleringsavgiften, som i dag helt finansierar prisregleringen, och alla generella pristillägg inom prisregleringen på fisk i och med utgången av regleringsåret 1992/93 till följd av internationella överenskommelser. Genom dessa åtgärder ändras förutsättningarna för regleringsföreningen

Svensk fisk att fortsätta sin verksamhet efter den 1 juli 1993. Det är därför angeläget att den kompetens som finns hos Svensk fisk tas till vara för att i linje med anpassningen till EG underlätta bildandet och driften av en producentorganisation. Om en sådan organisation bildas är det enligt min mening rimligt att staten bidrar med vissa prisregleringsmedel under uppbyggnaden av denna. Den betydelsefulla informationsverksamhet som Svensk fisk i dag bedriver bör fortsätta också framdeles. Finansieringen av denna verksamhet får förutsättas ankomma på fiskbranschen i vid bemärkelse. Finansieringen av utsättning av fisk och den kollektiva trygghetsförsäkringen på fiskets område, som i dag bekostas av prisregleringsmedel, blir en fråga för yrkesfisket.

Fiskeriverket har i uppdrag att senast den 1 juni i år redovisa förslag till anpassningar på fiskets område med anledning av EES-avtalet. Särskilt skall utredas vilka statliga åtgärder som behövs för att bilda en producentorganisation på fiskets område. I det sammanhanget kommer verket även att lämna förslag som underlag för regeringens beslut till mera långsiktigt verkande åtgärder som bör finansieras med de 30 milj.kr. vilka har reserverats för konsumentfrämjande åtgärder.

Jag avser föreslå regeringen att om så behövs återkomma till riksdagen sedan fiskeriverket har redovisat sina förslag om anpassningsåtgärder.

Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att medge att för tiden den 1 juli 1992 – den 30 juni 1993 reglering av priserna på fisk m. m. jämte vad därmed hänger samman samt användningen av medel får ske enligt de grunder som jag har förordat.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

Uppdrag att utreda vissa frågor rörande fisket

1 Inledning

Regeringen har gett fiskeriverket i uppdrag att lämna ett detaljerat förslag till prisreglering på fisk m. m. för budgetåret 1992/93 inom en utgiftsram på 100 milj.kr. Kostnaderna för olika former av pristillägg får uppgå till högst 50 milj.kr. Inom den totala utgiftsramen bör inrymmas offensiva åtgärder inom fiskerinäringen i syfte att öka rationaliseringen och förbättra konkurrenskraften inför den ökade internationaliseringen. Vidare skall särskilt utredas prisregleringssystemets förenlighet med EG:s gemensamma fiskepolitik (CFP) och relevanta artiklar i Romfördraget.

Fiskeriverket har haft samråd med kommerskollegium, Svensk fisk. ekonomisk förening, Sveriges fiskares riksförbund och Fiskbranschens riksförbund. Skriftliga synpunkter, baserade på ett tidigare utsänt utkast har lämnats av Sveriges fiskares riksförbund (underbilaga 1) och Fiskbranschens riksförbund (underbilaga 2).

2 Förslag till olika former av pristillägg 1992/93

2.1 Rörliga pristillägg

Sill/Strömning

För budgetåret 1991/92 är normkvantiteten 40 000 ton och normpriset för stor sill/strömning 3:55 kr./kg och för liten 2:75 kr./kg.

Under budgetåret 1990/91 utbetalades i rörliga pristillägg 15,6 milj.kr. till stor och 38,4 milj.kr. till liten sill/strömning. Under budgetåret 1991/92 beräknas pristilläggen för stor och liten sill/strömning uppgå till totalt ca 46 milj.kr.

För budgetåret 1992/93 föreslår fiskeriverket, mot bakgrund av den angivna kostnadsramen, att normkvantiteten sätts till 30 000 ton och att för stor sill/strömning normpriset sätts till 3:00 kr./kg och för liten sill/strömning till 2:75 kr./kg. Anledningen till att sänkningen av normpriset enbart gäller stor sill/strömning är att de större sorteringarna har haft en något bättre marknadssituation än den mindre. Inom ramen för den totala normkvantiteten föreslås fiskeriverket få bemyndigande att fastställa olika andelar stödberrättigade kvantiteter för olika kuststräckor.

Under innevarande budgetår utgår pristillägg med 75 % av skillnaden mellan normpriset och jämförelsepriset. Fiskeriverket föreslår att samma procentbelopp skall gälla för budgetåret 1992/93. Verket beräknar att kostnaderna för rörliga pristillägg till sill/strömning kommer att uppgå till 30 milj.kr. med de föreslagna förändringarna.

Torsk

Under innevarande budgetår får pristillägg lämnas med 75 % av det belopp som jämförelsepriserna understiger följande nedre prisgränser.

Period	Nedre prisgräns kr./kg
1 juli – 29 december 1991	7:00
30 december – 28 juni 1992	6:50

Fiskeriverket föreslår att samma system tillämpas under budgetåret 1992/93 och att gränsen för den högre prisgränsen sätts till den 3 januari 1993. Verket bedömer att några pristillägg inte heller under nästa budgetår behöver utbetalas för torsk.

2.2 Fasta pristillägg

Under innevarande budgetår utgår fasta pristillägg till följande arter och ändamål

- räka och garnmakrill
- gädda, gös, sik, lake, abborre och siklöja
- sill/strömming för export till statshandelsländer
- foderfisk
- regionala tillägg för foderfisk
- regionala tillägg för sill/strömming

Räka och garnmakrill

Under budgetåret 1990/91 uppgick kostnaderna för pristilläggen på räka till 3,5 milj.kr. och på makrill till 0,2 milj.kr. Under budgetåret 1991/92 beräknas kostnaderna vara oförändrade.

Under innevarande budgetår utgår ett pristillägg med 2:00 kr./kg för räka och med 2:05 kr./kg för garnmakrill. Fiskeriverket föreslår att pristilläggen för räka utgår med oförändrade belopp under budgetåret 1992/93. För garnmakrill föreslås att pristilläggen slopas. Anledningen är, förutom den angivna kostnadsramen, att prisutvecklingen på garnmakrill varit relativt gynnsam. Verket bedömer mot bakgrund av den något högre räkkvoten i Skagerrack att kostnaderna kommer att uppgå till 3,7 milj.kr.

Gädda, gös, sik, lake, abborre och siklöja

Under budgetåret 1990/91 uppgick kostnaderna för pristilläggen på dessa arter till 2,7 milj.kr. Under budgetåret 1991/92 beräknas kostnaderna vara oförändrade.

Under innevarande budgetår utgår ett pristillägg med 2:10 kr./kg för gädda, gös, sik och rensad eller flådd lake samt med 1:70 kr./kg för abborre och siklöja. Pristilläggen utbetalas endast om fisken avsätts till mänsklig konsumtion och till minst ett pris som motsvarar pristilläggets storlek. Fiskeriverket föreslår att pristilläggen utgår med oförändrade belopp och villkor under budgetåret 1992/93.

Sill/strömming för export till vissa östeuropeiska länder

Eftersom länderna i f. n. östblocket knappast längre kan karakteriseras som statshandelsländer har fiskeriverket valt att omformulera rubriken. Under

budgetåret 1990/91 uppgick kostnaderna för dessa pristillägg till 11,7 milj.kr. Under budgetåret 1991/92 får fast pristillägg lämnas med högst 0:80 kr./kg och kostnaderna är maximerade till 8,5 milj.kr.

För budgetåret 1992/93 föreslår fiskeriverket att pristillägg för export till vissa östeuropeiska länder får lämnas med högst 0:30 kr./kg och enbart till sill/strömning som fångats i Östersjön. Det totala beloppet bör begränsas till 6 milj.kr.

Fiskeriverket har gjort en avvägning mellan att sänka kostnaderna för de rörliga pristilläggen och att avskaffa stödet för export till vissa östeuropeiska länder. Verket bedömer det då som mer angeläget att behålla det senare stödet. Anledningen är att det inom något eller några år bör vara möjligt att exportera sill/strömning till dessa länder på kommersiella villkor. Befolkningen har traditionellt varit stora konsumenter av sill/strömning men köpkraften är i dag för svag för att avtal skall komma till stånd på normala villkor. Verket bedömer det som viktigt att nuvarande marknadskontakter kan behållas.

Foderfisk

Under budgetåret 1990/91 uppgick kostnaderna för dessa pristillägg till 5,4 milj.kr. Under budgetåret 1991/92 är kostnaderna maximerade till 6,5 milj.kr.

För budgetåret 1992/93 föreslår fiskeriverket att pristilläggen för foderfisk tas bort. Verket bedömer att detta stöds betydelse för fisket är mindre än betydelsen av de alternativa stöd som kan komma i fråga för besparingar.

Regionala tillägg för foderfisk

Under budgetåret 1990/91 uppgick kostnaderna för dessa pristillägg till 0,4 milj.kr. Under budgetåret 1991/92 beräknas kostnaderna vara oförändrade.

Under innevarande budgetår lämnas ett pristillägg till fiskare bosatta på norra ostkusten (Uppsala län och norrut) med högst 0:25 kr./kg för foderfisk som fångats i saltvatten och levererats och sålts till förstahandsmottagare på norra ostkusten eller ilandförts på norra ostkusten och levererats och sålts till en fiskmjölsfabrik på västkusten. Dessutom lämnas pristillägg med högst 0:75 kr./kg för foderfisk som fångats i insjöar.

Fiskeriverket föreslår att fiskare på Gotland får samma villkor som fiskare på norra ostkusten. Skälet är de höga fraktkostnaderna för det gottländska fisket. För övrigt föreslår verket att oförändrade belopp och villkor skall gälla för budgetåret 1992/93.

Regionala tillägg för sill/strömning

Under budgetåret 1990/91 uppgick kostnaderna för dessa pristillägg till 4,5 milj.kr. Under budgetåret 1991/92 beräknas kostnaderna vara oförändrade.

Under innevarande budgetår lämnas inom ramen för normkvantiteten ett fast pristilllägg för sill/strömming som avsätts till mänsklig konsumtion med:

- 0:20 kr./kg till fiskare bosatta på sydkusten (Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län) för kvantitet levererad och såld till förstahandsmottagare på syd- och ostkusten.
- 0:35 kr./kg till fiskare bosatta på södra ostkusten (Stockholms län och söderut) för kvantitet levererad och såld till förstahandsmottagare på ostkusten samt med 0:20 kr./kg för kvantitet levererad och såld till förstahandsmottagare på sydkusten.
- 0:85 kr./kg till fiskare bosatta på norra ostkusten (Uppsala län och norrut) för kvantitet levererad och såld till förstahandsmottagare på norra ostkusten och med 0:35 kr./kg för kvantitet levererad och såld till förstahandsmottagare på södra ostkusten samt 0:20 kr./kg för kvantitet levererad och såld till förstahandsmottagare på sydkusten.

Fiskeriverket föreslår att fiskare på Gotland får samma villkor som fiskare på norra ostkusten. Skälet är de höga fraktkostnaderna för det gotländska fisket. För övrigt föreslår verket att samma belopp och villkor skall gälla för budgetåret 1992/93 som under innevarande budgetår.

2.3 Sammanfattning av kostnaderna

Med de besparingar som föreslagits bedömer fiskeriverket att den av regeringen angivna ramen för prisregleringen skall räcka hela budgetåret 1992/93.

Den beräknade medelsförbrukningen för pristilläggen framgår av följande uppställning:

Rörliga pristilllägg	30 milj.kr.
Räka	3,7 milj.kr.
Sötvattenfisk	2,7 milj.kr.
Sill/strömming, Östeuropa	6,0 milj.kr.
Regionalt foderfiskstöd	0,4 milj.kr.
Regionalt stöd sill/strömming	4,5 milj.kr.
Reserv	2,7 milj.kr.
	<hr/>
	50,0 milj.kr.

3 Överskottshanteringen

Svensk fisk övertog under budgetåret 1990/91 6 900 ton, huvudsakligen sill/strömming, som överskott. Nettokostnaderna uppgick till 6,3 milj.kr. För budgetåret 1991/92 beräknas oförändrade kostnader.

Under innevarande budgetår har Svensk fisk bemyndigande att överta fångster och fastställa överskottspriser för följande fiskslag: sill/strömming, torsk, makrill, kokräka, gråsej, vitling, sandskadda, pigghaj, kolja, rödspätta, havskatt, lyrtorsk, kummel, rödtunga, bergtunga, lubb, skrubba och horngädda. Överskottspriset får uppgå till högst 75 % av lägsta priset.

Fiskeriverket föreslår att för budgetåret 1992/93 skall gälla oförändrade villkor. Kostnaderna beräknas vara oförändrade.

Prop. 1991/92: 120
Bilaga

4 Sociala åtgärder

Fiskets kollektiva trygghetsförsäkring finansieras med medel ur prisregleringskassan. Premien fastställs för kalenderår och uppgick 1991 till 4,8 milj.kr. och 1992 till 7,7 milj.kr. Omräknat till budgetår blir kostnaderna 6,4 milj.kr. för 1990/91 och 6,2 milj.kr. för 1991/92. Inför nästa budgetår kan kostnaderna uppskattas till 8 milj.kr. Fiskeriverket föreslår att kostnaderna för fiskarnas kollektiva trygghetsförsäkring under budgetåret 1992/93 betalas med medel från prisregleringskassan.

5 Administrationskostnader

Svensk fisks kostnader för administration och kontroll har av föreningen beräknats till 7,3 milj.kr. Innevarande budgetår maximerade fiskeriverket Svensk fisks kostnader för administration och kontroll till 7,5 milj.kr. Enligt Svensk fisk kan lönekostnaderna på grund av gällande löneavtal beräknas öka. Vid bibehållande av nuvarande prisreglering finns små möjligheter att nu ändra personalstyrkan. Svensk fisk anser att det finns behov av en kontroll med nuvarande omfattning.

Under denna post har också beräknats fiskeriverkets kostnader för uppbörd och kontroll av prisregleringsavgifterna.

Fiskeriverket föreslår att för budgetåret 1992/93 avsätts 7,3 milj.kr. till Svensk fisk och 1,2 milj.kr. till verkets egna kostnader.

6 Offensiva åtgärder

6.1 Utsättning av fisk

Fiskutsättningar är i många fall en samhällsekonomiskt lönsam åtgärd som bl. a. kan medföra att lönsamheten i ett pågående fiske upprätthålls eller ökas. Därutöver är utsättningar ett viktigt led i fiskevården. På grund av att de bestånd, som utgör grunden för det traditionella havsfisket, sviktar på många håll, finns det internationellt ett stort intresse för odling och utsättning av även marina arter. Stora program har satts i gång och planeras i flera länder, främst i Norge och EG.

Under budgetåret 1991/92 används 6,8 milj.kr. av prisregleringsmedel för fiskutsättningar. I planer som finns för utsättningar under 1992/93 ingår bl. a. kustutsättningar av ål för 1,3 milj.kr. Utsättningar av ål längs östersjökusten har medfört att blankålsfångsterna kunnat hållas på en hög nivå trots det minskade insteget av ålyngel till Östersjön. Vidare ingår utsättningar i insjöar på 5,5 milj.kr. Större delen av dessa medel avses användas för utplantering av ål i vissa insjöar, där ett lönsamt yrkesfiske

därigenom kan upprätthållas. I Väneren och Vättern planeras även utsättningar av laxsmolt. I planen ingår för övrigt smärre utsättningar av lax längs östersjökusten samt ett nytt projekt för att kartlägga de ekonomiska och biologiska förutsättningarna för gösutsättningar.

De minskade bestånden av östersjötorsk beror bl.a. på försämrade möjligheter för torskens ägg och larver att överleva. Fiskeriverket planerar därför att under år 1992 fortsätta och utöka försöken med att odla fram yngel och larver av torsk för utsättning i syfte att hålla beståndet uppe. Odlingen kommer att bedrivas i Lysekil och, i samarbete med Stockholms universitet, i Ar på Gotland. Om försöken är framgångsrika kommer sedan utsättningar att göras i Bottenhavet och i Stockholms skärgård. Verket beräknar för detta projekt en kostnad på ca 2 milj.kr.

Fiskeriverket föreslår att för budgetåret 1992/93 avsätts för detta ändamål 9,2 milj.kr. Därigenom möjliggörs dels en allmän utökning av utsättningarna, dels en särskild satsning på att utveckla odlingen av torsk för utsättning i Östersjön.

6.2 Informations- och upplysningsverksamhet

Svensk fisk bedriver i dag en informationsverksamhet som syftar till att öka fiskkonsumtionen. Föreningens informationsinsatser har dels bestått i receptsamlingar, utbildningsinsatser, mediakontakter och allmän information, dels i konsumentinriktade kampanjer. Under hösten 1991 beslutades om kompletteringar i den gällande marknadsföringsplanen. Beslutet innebär att föreningens informationsverksamhet skulle ha samma inriktning även framöver, dock med en delvis ny inriktning av konsumentinformationen. Fiskeriverket bedömer det som mycket viktigt att Svensk fisk även under nästa regleringsår bedriver en informationsverksamhet. Den av Svensk fisk angivna inriktningen bör fullföljas. Särskild tyngdpunkt bör dock läggas vid insatser av typ utbildningsinsatser, mediakontakter, receptservice m. m.

Fiskeriverket föreslår att till informationsverksamhet under budgetåret 1992/93 anvisas samma belopp som under innevarande regleringsår, dvs. 4,3 milj.kr.

6.3 Särskilt stöd till yrkesfisket på ostkusten

Ostkuststödet stimulerar till en förnyelse eftersom stödet innefattar en förhöjd skrotningspremie samt bidrag till nybyggen och till inköp av bättre begagnade fartyg. Stödet stimulerar också till rationaliseringsåtgärder ombord och till åtgärder för beredning och distribution av fisk.

Under budgetåret 1991/92 har fiskeriverket inom en medelsram på 5 milj.kr. möjligheter att ge detta särskilda stöd till yrkesfisket på ostkusten. Eftersom den regeringsförordning som reglerar stödet inte utkom från trycket förrän den 10 december 1991 är det ännu inte möjligt för verket att bedöma stödets effekter. Regionens fiskeföretag har i dagsituationen ett stort behov av stöd för att klara den framtida konkurrensen och inget talar

6.4 Produktutveckling av sill/strömming

Det svenska fisket är beroende av relativt få arter. Traditionellt har sill/strömming och torsk varit helt dominerande.

Det svenska sillfisket hade en blomstringsperiod i slutet av 1970-talet och första hälften av 1980-talet då sillfiskestopp rådde i Nordsjön. Därefter har dess betydelse avtagit. Priserna har sjunkit betydligt och avsättningsproblem har uppkommit. Torskfisket har ekonomiskt sett intagit tätplatsen.

Under de senaste åren har torskbeståndet i Östersjön minskat drastiskt. Bestånden av sill/strömming runt våra kuster är däremot goda eller mycket goda. Avsättningsmöjligheterna till lönsamma priser är dock mycket begränsade.

Kombinationen av brist på torsk – som torde bli bestående några år framåt – och avsättningsproblem för sill/strömming är en huvudorsak till dagens ekonomiska problem. På kort sikt går det inte att göra något för att förbättra torskutgången. Det har även visat sig svårt att förbättra avsättningsmöjligheterna för sill/strömming, men här borde det vara möjligt att göra något, t. ex. genom produktutveckling. Varje förbättring skulle bli av stort värde för det svenska fisket.

Den produktutveckling som fiskeriverket bedömer vara mest intressant är att för human konsumtion ta fram alternativ till rund eller filead sill/strömming. Denna traditionella avsättning har stagnerat eller minskat trots betydande insatser för att motverka denna utveckling.

Bland tänkbara alternativ bör i första hand nämnas färs eller massa. Trots betydande utvecklingsinsatser både i Sverige och i andra länder finns en hel del problem förknippade med dessa produkter. Det gäller t. ex. att få fram en attraktiv produkt och att få kontroll över härskningsprocessen.

Vid SIK (Institutet för livsmedelsforskning) i Göteborg har nedlagts relativt omfattande resurser på att söka lösa de grundläggande problemen med att utveckla nya produktér med sillmassa som bas. Det är fiskeriverkets bedömning att en ytterligare insats relativt snabbt kan ge positiva resultat. Fiskeriverket föreslår därför att 2 milj.kr. avsätts för produktutveckling av sill/strömming vid SIK.

Huvudsyftet är att skapa en idébank för produktutveckling baserad på kompetens inom råvara, teknologi, receptur, marknad m.fl. områden. Detta är viktigt för att stärka konkurrenskraften. Meningen är alltså att varje företag skall kunna hämta idéer till utveckling av processer och produkter ur detta projekt. Inriktningen kommer att bestämmas av de befintliga eller nytillkomna idéer som finns hos SIK, hos deltagande företag eller som framkommer under den omvärldsanalys som är en viktig inledande del av projektet.

Målsättningen med projektet är att i samarbete mellan SIK, fiskare och fiskberedare öka avsättningen av sill genom teknik- och produktutveckling parallellt med ökade marknadsföringsinsatser.

Med hänsyn till den situation för det svenska fisket som råder och beräknas råda under de närmaste åren, bedömer fiskeriverket det vara angeläget att fiskeföretagen gör nödvändiga investeringar för att åstadkomma en hög flexibilitet avseende fiskeinriktning. Det är väsentligt att på kort tid kunna ställa om sitt fiske för att utnyttja fartyget maximalt och rationellt.

För att ett fiskeföretag skall kunna konkurrera på konsumtionsmarknaden krävs att produktionskostnaden är låg och kvaliteten god. Dessa självklarheter, som i princip alltid har gällt för fria företagare i en marknadsekonomi, kommer naturligtvis att accentueras vid en avreglering och vid inträde i den större marknad som EG innebär.

En väsentlig förutsättning för hög kvalitet är att fisken förvaras i kyla under hela tiden från fångst till mottagare. Det traditionella sättet i svenskt fiske har varit att isa fisken i lådor vilket är ett tungt arbete. För att arbeta rationellt behöver isningen automatiseras. Metoder finns framtagna för ishantering och nedläggning i lådor och container. På vissa kuststräckor kan det vara svårt att få tag på is i tillräckliga mängder. Ismaskin ombord kan då vara en lösning. Många fiskefartyg behöver också isolera sina lastrum för att inte isåtgången skall bli alltför stor. En annan metod är att förvara fisken i kylt vatten i tankar, sk RSW-tankar (Refrigerated Sea Water). Ganska stora investeringar måste då göras och pumpkapacitet bör installeras för snabb lossning. Ytterligare en metod är att förvara fisken i container tillsammans med vatten och is. Fiskeriverket bedömer åtgärder för att förbättra fiskhanteringen – framför allt kylning – vara mycket viktiga led i arbetet för att stärka den svenska fiskeflottans konkurrenskraft.

Enligt gällande förordning kan stöd lämnas för övergång till annan fångstinriktning. Mot bakgrund av de utgiftsramar som stått till fiskeriverkets förfogande har stöd till dessa åtgärder i allmänhet utgått i form av fiskerilån. Bidrag har endast undantagsvis lämnats. Fiskeriverket har heller inte, mot bakgrund av föredragandens överväganden i prop. 1984/85:143 s. 18, lämnat stöd till fartyg som kan komma i fråga för sk varvsstöd. Undre gränsen för detta stöd ligger vid 200 BRT och vid ombyggnad gäller att kostnaden skall överstiga 1,5 milj.kr. I ett modernt nybygge tangeras gränsen 200 BRT vid en längd på ca 24 meter.

Med hänsyn till nuvarande torsksituation i Östersjön har många moderna fartyg med höga kapitalkostnader svårt att klara sig i konkurrensen. Flera av dessa byggdes i slutet på 1980-talet och ligger i storleksklassen över 200 BRT. Dessa nybyggen erhöll inget statligt stöd enligt förordningen (1985:439) om statligt stöd till yrkesfisket. Dessa fartygs svårigheter beror på att de är specialiserade på enbart en typ av fiske (torsk) och att de har uppenbara problem att diversifiera sin fångstinriktning. Förmodligen kommer flera att gå i konkurs inom en nära framtid. Risken är då stor att fartygen säljs utomlands till låga priser. Fiskeriverket anser att dessa fartyg är lämpade för ombyggnad till RSW-system och att det vore en national-ekonomisk förlust om de skulle säljas till utlandet. Torsktillgången i Öster-

sjön kommer sannolikt att ändras och då behöver svenskt fiske ett modernt tonnage för att klara EG-konkurrensen.

Fiskeriverket föreslår mot denna bakgrund att 5 milj.kr. används för bidrag till investeringar för att höja kvaliteten på den fångade fisken. Förordningen om statligt stöd till yrkesfisket m. m. (1985:439) 38 och 12 §§ bör ändras så att det blir möjligt för fiskeriverket att ge bidrag med högst 1,5 milj.kr.

6.6 Kompetensutveckling

Låga produktionskostnader står i relation till bl. a. kapitalbindningen och hur skickligt företaget drivs. Det är också i fisket viktigt med duktiga företagare som driver sin rörelse företagsekonomiskt rationellt. Fiskeriverket har sett flera exempel på fiskeföretag, där infiskningen gått mycket bra men där lönsamheten varit låg. Orsaken till den låga lönsamheten har i de flesta fall varit att delägarna icke haft nödvändig insikt i och förståelse för hur ett företag skall drivas på sunda företagsekonomiska grunder. Ägarna har i många fall inte haft kontroll över företaget och dess kostnadsutveckling. Några av de fiskeföretag som gått i konkurs de senaste åren är exempel på företagsekonomiskt vanskötta företag.

Fiskeriverket anser att det bör anordnas utbildning i företagsekonomi och företagsledning. Syftet med utbildningen är att höja kunskapsnivån och intresset för företagsekonomiskt tänkande vilket skulle leda till mer rationellt skötta fiskeföretag.

Fiskeriverket anser att det föreslagna stödet bör utgå i form av ersättning för förlorad fiskeinkomst. Därutöver bör stöd utgå för att täcka själva utbildningskostnaderna.

Fiskeriverket har med hänsyn till den korta tid som stått till förfogande inte hunnit utreda förslaget mera i detalj utan avser att återkomma med en mer detaljerad uppläggning, om statsmakterna följer verkets förslag i denna del.

Mot bakgrund av vad som anförts föreslår fiskeriverket att 1,7 milj.kr. avsätts till kompetenshöjande åtgärder inom fiskerinäringen. Åtgärderna bör inriktas på områdena företagsekonomi och företagsledning.

7 Regleringskassans utgifter och inkomster

7.1 Intäkter och kostnader 1991/92

Behållningen hos Svensk fisk uppgick den 1 juli 1991 till 43,9 milj.kr., en minskning med 1,2 milj.kr. jämfört med den 1 juli 1990. Motsvarande belopp för den prisregleringskassa som fiskeriverket den 1 juli 1991 övertog från statens jordbruksnämnd var 91,8 milj.kr., en ökning med 13 milj.kr.

Regleringsekonomins totala intäkter under innevarande regleringsår beräknas nu till ca 83,6 milj.kr. Prisregleringsavgiften som tas ut på såväl svenskfångad som importerad fisk beräknas tillföra kassan ca 64 milj.kr.

Ränteintäkterna beräknas uppgå till 19,6 milj.kr. sammanlagt, varav 15 milj.kr. i fiskeriverkets kassa och 4,6 milj.kr. hos Svensk fisk.

Sammanlagt finns således ca 219,3 milj.kr. till prisregleringens förfo- gande under innevarande budgetår.

De sammanlagda kostnaderna för prisregleringen under budgetåret be- räknas till 109,9 milj.kr. Enligt riksdagens beslut utgör 111 milj.kr. en total ram för kostnaderna.

Enligt beräkningar kommer tillgången i fiskeriverkets prisreglerings- kassa och hos Svensk fisk sammanlagt att uppgå till ca 108,3 milj.kr. vid utgången av innevarande regleringsår. Behållningen hos fiskeriverkets pris- regleringskassa beräknas till ca 81,3 milj.kr. och hos Svensk fisk till ca 27 milj.kr.

I följande tabell jämförs prognosticerade kostnader för prisregleringen med de i efterhand konstaterade utfallen.

Beräknade och faktiska kostnader för prisregleringen på fisk regleringsåren 1981/82 – 1991/92 (milj.kr.)

	Rörliga pristillägg		Totala kostnader	
	Beräknat i samband med förslag	Utfall	Beräknat i samband med förslag	Utfall
1981/82	41,5–59,5	57,8	61–79	75,7
1982/83	76	45,9	98	63,7
1983/84	68–82	52,5	100	76,3
1984/85	56–61	60,4	84	80,8
1985/86	75	46,4	103	76,6
1986/87	62	34,0	97	68,6
1987/88	46	37,0	120	116,6
1988/89	30	36,6	117	119,2
1989/90	51,5	43,6	121,8	108,9
1990/91	47,8	54,3	119,3	114,3
Prognos: 1991/92	46,0		109,9	

7.2 Intäkter och kostnader 1992/93

Tillgångarna hos fiskeriverket och hos Svensk fisk kan som tidigare nämnts beräknas uppgå till ca 108 milj.kr. den 1 juli 1992. Intäkterna under budgetåret 1992/93 kan beräknas vara oförändrade jämfört med inneva- rande budgetår, dvs. ca 84 milj.kr.

En sammanfattning av kostnaderna för olika ändamål för regleringsåren 1990/91 – 1992/93 redovisas i följande tabell:

Prop. 1991/92: 120
Bilaga

Fördelning av kostnader för prisregleringen på fisk regleringsåren 1990/91 – 1992/93 (milj.kr.)

	1990/91 Utfall	1991/92 Beräknat	1992/93 Beräknat
Pristillägg			
Rörliga pristillägg	54,3	46,0	30,0
Fasta pristillägg	6,4	6,4	6,4
Sill/strömming, Östeuropa	11,7	8,5	6,0
Foderfisk	5,4	6,5	–
Regionalt foderfiskstöd	0,4	0,4	0,4
Reg. stöd sill/strömming	4,5	4,5	4,5
Reserv	–	–	2,7
Summa pristillägg	82,7	72,3	50,0
Överskottshantering	6,3	6,3	6,3
Trygghetsförsäkring	6,4	6,2	8,0
Administration	7,9	9,0	8,5
Offensiva åtgärder			
Utsättning av fisk	6,8	6,8	9,2
Information och upplysning	4,2	4,3	4,3
Stöd till ostkusten	–	5,0	5,0
Produktutveckling	–	–	2,0
Investeringsbidrag	–	–	5,0
Kompetensutveckling	–	–	1,7
Summa offensiva åtgärder	–	–	27,2
TOTALT	114,3	109,9	100,0

Fiskeriverket föreslås få bemyndigande att under budgetåret 1992/93 överföra nödvändiga medel till Svensk fisk för att klara de löpande utbetalningarna. Verket bör också få ett bemyndigande att inom den ram som anges av statsmakterna genomföra smärre omDispositioner.

8 Det svenska prisregleringssystemets förenlighet med EG:s gemensamma fiskeripolitik

Vid analysen av det svenska prisregleringssystemets förenlighet med EG:s system har utgångspunkterna varit EG:s rådsförordning 3687/91 om den gemensamma marknadsorganisationen för fiskprodukter, kommissionens föreskrifter (88/C 313/09) om riktlinjer vid analys av det statliga stödet samt relevanta artiklar i Romfördraget.

8.1 Den svenska prisregleringen

Det svenska prisregleringssystemet består för närvarande av följande element:

- importlicenstväng
- exportlicenstväng
- rörliga pristillägg (normpriser)

- fasta pristillägg för räka och garnmakrill
- fasta pristillägg för gädda, gös, sik, lake, abborre och siklöja
- fasta pristillägg för sill/strömming för export till statshandelsländer
- fasta pristillägg för foderfisk
- regionala fasta pristillägg för foderfisk
- regionala fasta pristillägg för sill/strömming
- överskottshantering

Licenstvänet för export och import har under årens lopp luckrats upp. Numera är det i stort sett bara vid import av färsk torsk och sill som ansökningar avslås. Det bör också i detta sammanhang noteras att gentemot de flesta EFTA-länderna och för de flesta arterna är det inte längre möjligt att ha kvantitativa restriktioner. På sikt skall alla kvantitativa restriktioner inom EFTA upphöra.

Genom prisregleringskassan finansieras vidare följande åtgärder som dock inte kan inräknas i begreppet prisreglering:

- utsättning av vissa arter i naturliga vattenmiljöer
- fiskarnas kollektiva trygghetsförsäkring
- fiskinformation
- viss administration

Den viktigaste utsättningsarten är ål som sätts både i insjöar och längs kusten.

Prisregleringssystemet finansieras med en prisregleringsavgift på högst 6 % på import och egenproduktion av vissa fiskarter. Dessa medel samt vissa införelavgifter tillförs prisregleringskassan som administreras av fiskeriverket och Svensk fisk.

8.2 EG:s gemensamma fiskeripolitik (CFP)

EG:s gemensamma fiskeripolitik består av följande tre element:

- marknadsreglering
- resurspolitik (fiskeregler, TAC:er, kvotfördelningar, fiskekontroll etc.)
- strukturåtgärder (investerings- och rationaliseringsstöd)

8.2.1 Marknadsreglering

Till grund för marknadsregleringen ligger följande principiella utgångspunkter:

- enhetlig marknad
- företräde för EG produktion
- ekonomisk solidaritet

Marknadsregleringen har följande målsättningar:

- a) att stabilisera marknaden
- b) att garantera ett säkert och jämnt utbud på marknaden
- c) att tillförsäkra konsumenterna skäliga priser

Marknadsregleringen består av följande fyra delelement:

- 1) försäljningsbestämmelser (marketing standards)
- 2) producentorganisation (PO)

3) prisreglering

4) handeln med tredje land

I detta sammanhang bör det noteras att EG:s marknadsreglering till helt övervägande del är baserad på den fria marknadens spelregler. De budgetmedel som står till regleringens förfogande är förhållandevis obetydliga. För år 1990 omfattade EG:s fiskebudget 446 milj. ECU varav marknadsregleringen svarade för 24 milj. ECU. Det bör noteras att de ECU som anges i denna promemoria är sk gröna ECU, vars växelkurs inte motsvarar växelkursen för den kommersiella ECU:n.

8.2.1.1 Försäljningsbestämmelser

Försäljningsbestämmelserna omfattar gemensamma kvalitets- och marknadsföringsbestämmelser vilka är tvingande i EG:s marknadsreglering. I dessa bestämmelser finns bl. a. storlekssorteringar och rent livsmedelshygieniska regler om t. ex. färskhet. Medlemsstaten ansvarar för att bestämmelserna efterlevs. Fiskeriverket avser att närmare analysera regelkomplexet och hur det tillämpas i Danmark. Verket kommer därför att ta kontakt med andra berörda svenska myndigheter och organisationer. När en komplett bild av situationen och dess finansiella konsekvenser föreligger kommer en rapport att tillställas regeringen.

8.2.1.2 Producentorganisation (PO)

Fiskeriverket kommer inom föreskriven tidsram att informera regeringen vilka statliga åtgärder som behövs för att bilda en producentorganisation (PO). Vad beträffar överskottshantering återfinns denna under punkt 8.4.

8.2.1.3 Prisreglering

Regelsystemet ger möjlighet till finansiering över EG:s budget på följande områden:

- överskottshantering
- pristillägg för sardiner
- lagringsstöd
- pristillägg på tonfisk
- pristillägg på lax och hummer (har aldrig tillämpats)

8.2.1.4 Handeln med tredje land

EG:s gemensamma bestämmelser gentemot omvärlden syftar till att ge den inhemska produktionen ett försteg på den egna marknaden. EG:s regelsystem omfattar i huvudsak följande element:

- gemensam tullmur
- referenspriser

EG:s referensprissystem är ett slags minimiprissystem som syftar till att förhindra import till lägre priser än dem som EG:s prisreglering ger utrymme för.

8.3 Diskussion och slutsatser

8.3.1 Inkomster till prisregleringskassan

Enligt artikel 95 i Romfördraget och EG-domstolens utslag (ECR 1970, p. 487, case 47/69, France v. Commission) är alla avgifter förbjudna som läggs på import och egenproduktion och där inkomsterna används till att stödja den egna produktionen. Genom sin konstruktion innebär en sådan avgift att konkurrensen snedvrids. Detta betyder att den svenska prisregleringsavgiften inte är förenlig med EG:s regelsystem.

8.3.2 Import- och exportlicenser

EG:s gemensamma fiskeripolitik innebär att ett gemensamt tull- och gränsskydd har skapats. Under senare år har praxis vid handläggningen av importlicensansökningarna i Sverige varit att förhindra import av färsk sill och torsk när svenskproducerad vara funnits tillgänglig. Det svenska import- och exportlicenssystemet innebär nationella kvantitativa restriktioner vilka inte är förenliga med EG:s regelsystem.

EG:s tullmur är i allmänhet högre än den svenska. Svenska företag skulle alltså, inom EG, i princip få ett bättre skydd gentemot konkurrens från länder som står utanför EG. Förutom i EG-länderna finns den svenska fiskerinäringens allvarligaste konkurrenter i EFTA-länderna. Inom EFTA råder frihandel enligt EFTA-konventionen. Även om ur fiskesynpunkt viktiga EFTA-länder kommer att stå utanför ett framtida EG kan man inte räkna med att konkurrensen från dessa skulle minska radikalt. Både Norge och Island har i dag bilaterala avtal med EG som ger en relativt förmånlig behandling på EG-marknaden. För det fall att Sverige kommer med i EG men inte Norge och Island måste EG förhandla med dessa länder om att bryta det frihandelsavtal som i dag finns inom EFTA. Enligt GATT:s regler måste då EG erbjuda Island och Norge andra förmåner som kompenserar den förlust som dessa länder gör när Sverige lämnar EFTA. För det fall att EES-avtalet träder i kraft kommer Norge och Island därmed att få ett ytterligare relativt omfattande marknadstillträde. Detta minskar behovet av kompensation för den förlust som dessa länder gör på den svenska marknaden.

EG:s referenspris innebär att svenska företag blir skyddade mot s.k. lågprisimport. Hittills har Sverige inte varit utsatt för sådan import i större omfattning.

8.3.3 Fasta och rörliga pristillägg

EG:s förordningar och riktlinjer för analys av det statliga stödet fastslår att hela fiskesektorn inkl. odling omfattas av bestämmelserna. Förordningarna gäller dock inte fritidsfiske. EG:s fiskeförordningar omfattar allt offentligt stöd, vare sig det kommer från centrala eller regionala myndigheter, är benämnt regionalt stöd eller någonting annat. Bestämmelserna

omfattar bl. a. alla slags bidrag, subventionerade lån, lånegarantier, skattnedsättningar, förmånliga avskrivningsregler och nedsättning av sociala avgifter.

Enligt EG:s bestämmelser skall allt stöd på något sätt syfta till att främja produktivitet och effektivitet. Detta betyder att stöd som sänker producentens produktionskostnader eller ökar producentens intäkter inte är tillåtna. Konsekvensen av detta är att alla de former av pristillägg som finns i den svenska regleringen inte är tillåtna i EG:s marknadsreglering. EG har undantagsvis tillämpat pristillägg på vissa arter (tonfisk och sardiner) men dessa är av ringa intresse för svenskt yrkesfiske.

Eftersom avräkningspriserna inte får kompletteras med pristillägg skulle sannolikt den sammantagna effekten av en EG-anpassning av prisregleringen innebära vissa kostnadsfördelar för beredningsindustrin, medan främst sillfisket skulle få vidkännas försämrad lönsamhet till följd av uteblivna pristillägg och en ökad självfinansiering av överskotten.

8.4 Överskottshanteringen

8.4.1 Den svenska överskottshanteringen

Den svenska överskottshanteringen omfattar följande fiskslag: sill/strömming, torsk, makrill, kokräka, gråsej, vitling, sandskadda, pigghaj, kolja, rödspätta, havskatt, lyrtorsk, kummel, rödtunga, bergtunga, lubb, skrubba och horngädda. Svensk fisk fastställer överskottspriset som får uppgå till högst 75 % av lägstapriset. Bestämmelserna för budgetåret 1991/92 framgår av FIFS 1991:4.

8.4.2 EG:s överskottshantering

8.4.2.1 Allmänt

För att en överskottshantering över huvud taget skall få ske inom EG måste fiskarna bilda en producentorganisation (PO). Fiskeriverket har under hand diskuterat frågan med Sveriges fiskares riksförbund som försäkrat att organisationen kommer att göra allt för att en PO skall bildas. EG ställer vissa krav på en PO för att den skall bli erkänd och det är först efter ett erkännande som PO kan fungera bl. a. som auktoriserad mottagare av överskottskvantiteter och få del av de bidrag som utgår.

8.4.2.2 Återtagspriser

En PO kan bildas för samtliga de arter som förekommer i den svenska överskottshanteringen. PO kan sätta återtagspriser (överskottspriser) enligt de regler som gäller i EG:s system.

8.4.2.3 Bidrag från EG

Det ekonomiska stödet utbetalas av medlemsstaten till PO, men enligt EG:s bestämmelser får medlemsstaten full kostnadstäckning för de utgifter

som är hänförliga till marknadsregleringen. Vissa undantag finns från denna allmänna huvudregel och i de fall det blir aktuellt för svenskt vidkommande kommer det att särskilt anges. När det gäller det ekonomiska bidraget från EG finns olika regler för olika arter. PO:s återtagspriser måste också ligga inom de av EG angivna ramarna. PO finansierar sin verksamhet, förutom med bidrag från EG, med försäljningsavgifter från sina medlemmar och intäkter från de försålda överskottsquantiteterna. Överskottsquantiteterna får inte säljas till mänsklig konsumtion. Fiskeriverket har i denna analys valt att indela de arter som ingår i EG:s överskottsregler i olika grupper för att lättare kunna beskriva systemet.

Överskottsgrupp I

Följande arter finns i denna grupp: rödspotta, glasvar, sill, torsk, sardin (*Sardina pilchardus*), kolja, gråsej, makrill, pigghaj, kungsfisk, vitling, långa, äkta ansjovis, kummel (*Merluccius merluccius*), havsbrax (*Brama* spp), marulk och sandräka. För dessa arter utgår följande bidrag till PO:

- 85 % av återtagspriset för kvantiteter som inte överskrider 5 % av PO:s årliga försäljning.
- 70 % av återtagspriset för kvantiteter som överskrider 5 % men inte 10 % av PO:s årliga försäljning.
- 55 % av återtagspriset för kvantiteter som överskrider 10 % men inte 15 % av PO:s årliga försäljning.
- 40 % av återtagspriset för kvantiteter som överskrider 15 % men inte 20 % av PO:s årliga försäljning.

För kvantiteter som för resp. art överskrider 20 % av PO:s försäljning utgår inga bidrag.

I denna grupp är följande arter gemensamma mellan EG:s och Sveriges nuvarande överskottssystem: rödspotta, sill, torsk, kolja, gråsej, makrill, pigghaj, vitling och kummel.

För vissa arter i överskottsgrupp I kan i stället för överskottsbidrag förädlingsbidrag (carry-over premium) utgå. Bidrag utgår bl. a. för frysning, saltning och torkning och de kvantiteter som kan komma i fråga för detta bidrag får inte överskrida 15 % av PO:s totala årliga försäljning av produkten i fråga. EG-kommissionen har i förordningen nr 3867/91 fastställt de arter som för år 1992 är aktuella och också bidragets storlek. Det kan noteras att sill finns med på EG:s lista och att för frysning och lagring utgår 82 ECU/ton, för filetering i samband med lagring och infrysning 145 ECU/ton och för saltning eller torkning 130 ECU/ton. Bidraget får dock inte överskrida 50 % av EG:s återtagspris för råvaran.

Överskottsgrupp II

Prop. 1991/92: 120
Bilaga

Denna grupp omfattar krabba och havskräfta för vilka PO kan få ett lagringsbidrag om de inte säljer dessa arter under EG:s försäljningspris. Bidraget utgår endast till kvantiteter som inte överstiger 20 % av PO:s försäljning. Bidraget får inte överskrida de tekniska och finansiella kostnaderna för hanteringen. Enligt EG:s förordning 3868/91 utgår för havskräfta under år 1992 följande bidrag per ton:

process	första mån.	per följande mån.
frysning och lagring, hela stjärtar	210 ECU	21 ECU
huvudkapning, frysning och lagring	126 ECU	31 ECU
kokning, frysning och lagring	108 ECU	21 ECU
	227 ECU	21 ECU

Överskottsgrupp III

Följande arter finns i denna grupp: sandskädda, bergtunga, olika arter av tonfisk, bleka (lyrtrorsk), blåvitling, skäggtorsk (*Trisopterus luscus*), oxögonfisk (*Boops boops*), picarel (*Maena smaris*), havsål, knot, taggmakrill, multe och rocka (*Raja* spp).

För dessa arter ges inget bidrag till de kvantiteter som överstiger 10 % av PO:s försäljning. EG:s bidrag är 75 % av återtagspriset om fisken avsätts till ändamål som inte stör den normala marknaden. PO kan också välja att förädla och lagra fisken. I det fallet utgår bidraget med högst 50 % av återtagspriset eller kostnaden för förädlingen. Bidrag utbetalas till det alternativ som är billigast.

I denna grupp är följande arter gemensamma mellan EG:s och Sveriges nuvarande överskottssystem: sandskädda, bergtunga och bleka (lyrtrorsk).

Överskottsgrupp IV

Under vissa specificerade villkor kan PO få lagringsstöd. Följande arter kan komma i fråga för sådant bidrag: sardiner, havsruda, olika arter av bläckfisk och tonfisk.

8.4.3 Diskussion och slutsatser

Under förutsättning att överskotten inte är alltför stora bör det vara möjligt för en PO att få ekonomi i överskottshanteringen. Följande arter återfinns i den svenska överskottshanteringen men har inget finansiellt stöd i EG:s system: kokräka (*Pandalus* spp), rödtunga, lubb, skrubba och horngädda. Om det uppstår stora överskott av dessa arter kommer problemen att bli stora. PO kan nämligen fastställa återtagspriser men något finansiellt bidrag från medlemsstaten eller EG utgår inte.

Sveriges fiskares riksförbund — — —

Angående uppdrag att utreda vissa frågor rörande fisket — synpunkter och begäran om att få införa text från SFR

Några sakfrågor kommenteras inte enligt tidigare överenskommelse på grund av regeringens direktiv om att pristillägg får högst utgå regleringsåret 1992/93 med 50 milj.kr.

Sid. 1, 2:a stycket. ". . . som medför en så smidig nedtrappning som möjligt av nuvarande prisstöd". Ett värdeomdöme från verket som klart tar ställning till att regeringens direktiv om prisstöd på högst 50 milj.kr. möjliggör en "smidig" anpassning. SFR:s åsikt är, som redovisats ej denna. Verket bör, enligt vår mening, vara neutrala till direktiven med beaktande av förbundets fortsatta agerande i frågan.

Sid. 5. 6.1 offensiva åtgärder. 1:a stycket.

"Stora program planeras i flera länder" bör bytas ut mot: Stora program har satts i gång och planeras i flera länder; företrädesvis i Norge och EG.

8.3.2. Import- och exportpriser

Priserna på torsk har ej varit högre. Genom frivilliga överenskommelser mellan handeln och fisket har priset vissa perioder t. o. m. varit lägre. När det gäller sill finns det viss relevans vad beträffar stor sill (0:an och 1:an).

Justeringen av lägsta priset på sill i januari (Svensk fisk AU) har dock förändrat bilden.

8.4.3. Diskussion och slutsatser

Felaktiga slutsatser på grund av de uppräknade svenska arterna måste förhandlas innan man kan konstatera att de ej kommer att ingå i en framtida svensk PO och slutsatserna därav. Snarare bör understrykas att t. ex. kokräka bör ingå i ett PO system; detta nämnt som en förhandlingsposition.

Text som Sveriges fiskares riksförbund önskar införd alt. bifogad till verkets PM.

"Förbundet vill på detta stadium inte ta ställning till fiskeriverkets slutliga förslag, eftersom regeringens direktivdel om att prisstöd får utgå med högst 50 milj.kr. motverkar en uppläggning som bäst skulle gagna yrkesfisket 1992/93. Beroende på de uppenbara svårigheter som vi för närvarande har inom svenskt fiske, speciellt i Östersjön, vill förbundet återkomma till jordbruksdepartementet med förslag. Detta har varit omöjligt på grund av vissa delar av regeringens direktiv".

Beträffande promemoria den 14 februari 1992— vissa frågor rörande fisket

Fiskbranschens riksförbund har den 10 januari mottagit med post ovanstående promemoria för yttrande senast tisdagen den 11 februari, kl. 13.00.

Vi vill i detta sammanhang referera till vårt brev den 28 januari 1992, där vi framförde vissa synpunkter efter vårt besök hos fiskeriverket.

Med hänsyn till den korta tid vi haft på oss kan vi endast lämna vissa summariska kommentarer, som dock inte desto mindre har stor betydelse för branschen.

6.2 Informations- och upplysningsverksamhet

Fiskbranschens riksförbund delar fiskeriverkets åsikt att informationsverksamheten, som bedrivs genom Svensk fisk, har stor betydelse och att denna bör fortsätta med minst nuvarande omfattning.

6.4 Produktutveckling av sill/strömming

Vi delar också fiskeriverkets oro för det svenska sillfisket och välkomnar de initiativ som tas för att produktutveckla sill/ strömming.

Vi stöder fiskeriverkets förslag att 2 milj.kr. avsätts för produktutveckling av sill vid SIK.

6.5 Investeringsbidrag

Som vi nämnde i vårt brev anser vi att strukturåtgärder är både nödvändiga och ofrånkomliga.

Åtgärder att höja kvalitén på den fångade fisken är positiva.

Fiskbranschens riksförbund stöder brevet från Sveriges fiskgrossister, Fiskhamnen, Göteborg, beträffande ansökan om prisregleringspengar till ny fiskauktion i Göteborg.

På vår fråga vid besök hos fiskeriverket, fick vi uppfattningen att också denna typ av investeringar kunde betraktas som "offensiva åtgärder inom fiskerinäringen i syfte att öka rationaliseringen".

Fiskbranschens riksförbund föreslår att denna ansökan inkluderas i Fiskeriverkets förslag till regeringen.

7.2 Intäkter och kostnader 1992 – 1993

Under denna punkt anges att intäkterna beräknas vara oförändrade jämfört med innevarande år, vilket kan antas innebära att prisregleringsavgiften kommer att föreslås till 6 %.

I punkt 8.1 – den svenska prisregleringen anges att "prisregleringssystemet finansieras med en prisregleringsavgift på högst 6 %".

Vi föreslår, som också nämndes i vårt brev efter besöket, att prisregleringsavgiften sänks till 4 % och att hänsyn tas till detta vid den beräknade budgeten under punkt 7.2.

Som vi framförde i vårt brev den 24 januari 1992, bedömde vi risken som stor för minskade landningar i Sverige och därigenom minskad sysselsättning i vår bransch om den nyligen höjda prisregleringsavgiften från ett öretal till 6 % vidhålls också under kommande budgetår.

2.2 Fasta pristillägg – sill/strömming för export till vissa östeuropeiska länder

Utöver vad som anges under denna punkt, föreslår Fiskbranschens riksförbund, att produkter baserade på sill/strömming, används i vårt U-landsbidrag.

Vi föreslår att belopp, förslagsvis 10 milj.kr., avsätts för ett sådant U-landsbidrag och att bidraget fördelas dels på färsk, dels på bearbetad sill/strömming.

Upphandling och produktion kan styras av Svensk fisk.

Fiskbranschens riksförbund anser vidare att den i jordbruksdepartementets direktiv givna ramen för pristillägg bör övervägas med hänsyn till fiskets svåra situation.

